

השירותים הוטרינריים ובריאות המקנה – מערך השירותים הוטרינריים בשדה

עדכון מס': 00	מס' הנוהל:	שם הנוהל: נוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב
מתוך:	דף מס': 1	תאריך עדכון: 25.1.18
תאריך הוראה קודמת:		

1. רקע:

מחלת הברוצלוזיס הנגרמת מהדבקה של חיידק *Brucella melitensis* מאובחנת בעדרי חלב בישראל מדי כמה שנים. מדובר בזואונוזה בעלת השלכות קשות המבוטאות בתחלואות בני אדם.

בהמשך להימצאות רפת חלב נגועה במחלה בנגב וניתוח הסיכון הקיים לרפתות החלב ברחבי המדינה במסגרת הפקת לקחים שנערכה בנושא, ובהתאם לקבוע בפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 ובתקנות מחלות בעלי-חיים (ברוצלוזיס הבקר), התשל"ו-1976, עלה הצורך בניטור ומעקב אקטיבי ומחייב אחר נוכחות המחלה. הסימנים הקליניים בבקר הינם לעיתים קלים וסמויים לאורך זמן ארוך, כך שהימצאות המחלה עלולה להיות מאובחנת רק בשלב הדבקה בני אדם.

במסגרת ניתוח סיכונים שנערך בשירותים הוטרינריים בהשתתפות גורמים חוץ ממשלתיים (אקדמיה ושדה) הוסכם כי ייקבע נוהל דיגום הפלות ברפת החלב שינחה כיצד לקיים מעקב מבוסס רמת סיכון כנדרש לשם התמודדות עם המחלה. תועלת נוספת של מעקב זה יהיה זיהוי גורמי הפלה משמעותיים אחרים בבקר היכולים להוות זואונוזות חשובות, ולכן חשוב לנטר גם את הימצאותם ברפת.

2. מטרת הנוהל:

- הפחתת הסיכון לחדירה והתפשטות מחלת הברוצלוזיס ברפתות החלב.
- הסדרת התנאים לביצוע ומעקב אחר דיגום הפלות ברפתות החלב על פי מדרג.
- קביעת היקף דיגום מינימאלי בכל הרפתות בהתאם לרמת הסיכון להדבקה בברוצלוזיס תאפשר ניטור ומעקב אחר הדבקה בפתוגנים (מחוללי מחלה) אחרים.

3. אחריות לביצוע:

3.1 רופא וטרינר מטפל

3.2 מגדל

3.3 התאחדות מגדלי הבקר (באמצעות ספר העדר)

3.4 השירותים הוטרינריים במשרד החקלאות.

השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה – מערך השירותים הווטרינריים בשדה

עדכון מס': 00	מס' הנוהל:	שם הנוהל: נוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב
מתוך:	דף מס': 2	תאריך עדכון: 25.1.18
		תאריך הוראה קודמת:

4. הגדרות:

4.1 **הפלה** - בהמה לאחר אובדן הריון מאובחן. האבחון מתבצע על ידי רופא וטרינר מטפל או בשיטת מעבדה מקובלת.

4.2 **מבכירה** - עגלה לאחר המלטה ראשונה.

4.3 **רפת חלב** - מבנה או מכלול מבנים המשמשים כמקום גידול לבעלי חיים הנחלבים למטרת יצור ושיווק חלב ניגר לפי חוק תכנון משק החלב, התשע"א-2011.

4.4 **עדר בקר לחלב** - עדר פרות המייצר ו/או משווק חלב בקר.

4.5 **לשכה וטרינרית** - לשכה וטרינרית מחוזית של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות.

4.6 **מנהל** - מנהל השירותים הווטרינריים בשדה או מי שהוא הסמיך לצורך נוהל זה.

4.7 **רופא וטרינר מטפל** - כהגדרתו בחוק הרופאים הווטרינרים התשנ"א - 1991 המועסק בפועל על ידי המגדל לצורך טיפול בעדרו.

4.8 דרגות סיכון:

4.8.1 **רפת בדרגת סיכון גבוה** - רפת שאובחנה כנגועה בברוצלוזיס בעשר השנים האחרונות, או רפת הממוקמת במרחק של עד 1 ק"מ מעדרי צאן שנמצאו נגועים במהלך עשר השנים האחרונות. הודעה על רפת בסיכון גבוה תיתן לבעל המשק על ידי הלשכה הווטרינרית, בנוסח המופיע בנספח 2 לנוהל.

4.8.2 **רפת בדרגת סיכון בינוני** - רפת הנמצאת בתחום אזור מבצע הברוצלוזיס כהגדרתו בסעיף 7 לתכנית הרב שנתית למזעור מחלת הברוצלוזיס בעדרי הצאן בנגב 2014-2019 - נוהל מורחב לביצוע בשנים 2016-2017 למוקדים נוספים באזור המבצע בנגב; רפתות החלב בתחום לשכה וטרינרית גליל מערבי, או כל רפת חלב שקבע המנהל.

4.8.3 **רפת בדרגת סיכון נמוך** - כל רפת חלב אחרת במדינת ישראל.

5. שלבי תהליך הדיגום בעדרי חלב הידועים כנקיים ממחלת הברוצלוזיס:

5.1 דיגום סרום: ביצוע דיגום ברפתות חלב

5.1.1 דיגום הפלה ברפת חלב יתבצע לפי ההוראות שמפורטות להלן:

השירותים הוטרינריים ובריאות המקנה – מערך השירותים הוטרינריים בשדה

עדכון מס': 00	מס' הנוהל:	שם הנוהל: נוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב	
מתוך:	דף מס': 3	תאריך עדכון: 25.1.18	תאריך הוראה קודמת:

5.1.1.1 ברפת בדרגת סיכון גבוה, באחריות המגדל והרופא הוטרינר המטפל, לדגום סרום מלפחות 10 מבכירות ו- 10 פרות עד 60 ימים מיום ההמלטה בכל רבעון, וכל פרה שהפילה ממחצית הטרימסטר השני ואילך (היתה הרה מעל 130 ימי הריון). בעדר חלב משפחתי המייצר עד 1.5 מיליון ליטר חלב בשנה, יידגמו כל המבכירות שהמליטו ברבעון האחרון ובנוסף תדגם כל הפלה שארעה בטרימסטרים השני והשלישי.

5.1.1.2 ברפת בדרגת סיכון בינוני, באחריות המגדל והרופא הוטרינר המטפל, לדגום כל פרה שהפילה ממחצית הטרימסטר השני ואילך (היתה הרה מעל 130 ימי הריון).

5.1.1.3 ברפת בדרגת סיכון נמוך, באחריות המגדל והרופא הוטרינר המטפל, לדגום כדלקמן: ברפת שיתופית: לפחות 10 מפילות ממחצית הטרימסטר השני ואילך, בשנה.

ברפת משפחתית: ברפת המייצרת עד 1.5 מיליון ליטר - כל מפילה בטרימסטר שני ושלישי; ברפת המייצרת מעל 1.5 מיליון ליטר; לפחות 10 מפילות בטרימסטר שני ומעלה בשנה.

5.1.1.4 כל הדגימות יילקחו וישלחו בהתאם לדרישות שיטת הבדיקה, בתיעוד מלא ובבטיחות ביולוגית, באחריות המגדל ורופא וטרינר מטפל, למכון הוטרינרי ע"ש קמרון. במכון הוטרינרי ייבדקו הדגימות למספר גורמי הפלה שייקבעו על ידי המנהל.

5.2 ביצוע חודשי של מבחן הטבעת ממיכל החלב (MRT)

5.2.1 בכל חודש תשלח דגימת חלב ממיכל החלב של רפת הנמצאת בסיכון גבוה לבדיקת ברוצלה באמצעות "מבחן הטבעת". דגימת החלב תשלח למכון הוטרינרי.

5.2.2 לקיחת הדגימה והעברתה למשלוח באחריות המגדל.

5.2.3 משלוח דגימת החלב יבוצע דרך הלשכה הוטרינרית.

5.3 מעקב ספר העדר של התאחדות מגדלי הבקר: ביצוע מעקב אחר הפלות ברפתות החלב

5.3.1 בכל רבעון ישלח דיווח הפלות מספר העדר של התאחדות מגדלי הבקר (להלן – המ"ב) אל מנהלי הלשכות הוטרינריות. דיווחים חריגים יועברו ממנהלי הלשכות הוטרינריות למנהל (באחריות מנהלי הלשכות).

5.3.2 במידה שרפת החלב אינה רשומה בספר העדר, על המגדל האחריות להעביר בכל רבעון דיווח הפלות אל מנהלי הלשכות הוטרינריות. כל מגדל ישלח את הדיווח למנהל הלשכה הוטרינרית האזורית בתחומה הוא יושב. דיווחים חריגים יועברו ממנהלי הלשכות הוטרינריות האזוריות למנהל (באחריות מנהלי הלשכות).

השירותים הוטרינריים ובריאות המקנה – מערך השירותים הוטרינריים בשדה

עדכון מס': 00	מס' הנוהל:	שם הנוהל: נוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב
מתוך:	דף מס': 4	תאריך עדכון: 25.1.18
		תאריך הוראה קודמת:

5.3.3 בכל לשכה וטרינרית אזורית יתבצע תיעוד הפלות מדווח לרפתות החלב בתחומה. התיעוד יכלול את רפתות החלב לפי דרגות הסיכון. במקרה של דיווח חריג על הפלות יש לבצע תחקיר במשק ולידע את המנהל (באחריות מנהלי הלשכות).

השירותים הוטרינריים ובריאות המקנה – מערך השירותים הוטרינריים בשדה

שם הנוהל: נוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב	מס' הנוהל:	עדכון מס': 00
תאריך הוראה קודמת:	תאריך עדכון: 25.1.18	דף מס': 5 מתוך:

.6 נספחים:

נספח 1: סיכום דרישת ביצוע בדיקות ודיווח עפ"י דרגת הסיכון (סעיף 5 לנוהל)

מבחן הטבעת		מעקב ספר עדר		דגימת סרום		דרגת סיכון	
אחריות	מה נדגם	אחריות	דיווח נתוני הפלות	אחריות ושילוח	דיגום		בקר נדגם
לשכה וטרינרית – בדיקה במעבדה המרכזית	מיכל אחת לחודש –	ספר עדר המ"ב, במידה ולא רשום בספר עדר - האחריות על המגדל	רבעוני	מגדל/ מטפל	רופא	10 מבכירות ו- 10 פרות עד 60 ימים מיום ההמלטה בכל רבעון, וכל פרה שהפילה בטרימסטר השני והשלישי. בעדר חלב משפחתי המייצר עד 1.5 מיליון ליטר חלב בשנה, יידגמו כל המבכירות שהמליטו ברבעון האחרון ובנוסף תדגם כל הפלה שארעה בטרימסטרים השני והשלישי.	גבוה
-	-	ספר עדר המ"ב במידה ולא רשום בספר עדר - האחריות על המגדל	רבעוני	מגדל/ מטפל	רופא	כל פרה שהפילה בטרימסטר שני ושלישי (מעל 130 ימי הריון)	בינוני
-	-	ספר עדר המ"ב, במידה ולא רשום בספר עדר - האחריות על המגדל.	רבעוני	מגדל/ מטפל	רופא	<u>רפת שיתופית:</u> לפחות 10 מפילות טרימסטר שני ומעלה בשנה. <u>רפת משפחתית:</u> עד 1.5 מיליון ליטר; - כל מפילה בטרימסטר שני ומעלה; ברפתות . מעל 1.5 מיליון ליטר - כמו ברפת שיתופית.	נמוך

השירותים הוטרינריים ובריאות המקנה – מערך השירותים הוטרינריים בשדה

שם הנוהל: נוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב	מס' הנוהל:	עדכון מס': 00
תאריך הוראה קודמת:	תאריך עדכון: 25.1.18	דף מס': 6
מאת:		

נספח 2: נוסח הודעה לרפת חלב על היותה בדרגת סיכון גבוה (סעיף 4.8.1 לנוהל)

לשכה וטרינרית: _____

תאריך: _____

לכבוד:

שם הרפת/בעלים:

ישוב:

ח.פ:

טלפון ליצירת קשר: _____ מייל ליצירת קשר: _____

הנדון: הודעה על רפת בסיכון גבוה על פי נוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב

מאחר שנמצא כי (מחק את המיותר):

- הרפת בבעלותך הייתה נגועה במחלת הברוצלוזיס בעשר השנים האחרונות;
- הרפת בבעלותך ממוקמת במרחק עד 1 ק"מ מעדרי צאן שהיו נגועים בברוצלוזיס במהלך 10 השנים האחרונות במשך כל השנה;
- על פי החלטת המנהל מהטעמים הבאים: _____ .

אנו להודיעך כי הרפת מוגדרת כרפת בסיכון גבוה בהתאם לנוהל דיגום הפלות לגורמי הפלה ברפת החלב שפורסם ביום _____ (להלן - הנוהל). להגדרה זו יש השלכות על תדירות הבדיקות ואופיין כמפורט בנוהל, המצוי באתר השירותים הוטרינריים בכתובת:

<http://www.moag.gov.il/vet/Pages/default.aspx>

בכבוד רב,

רופא וטרינר ממשלתי
חתימה:

הריני לאשר כי קיבלתי את ההודעה:

שם: _____ ח.פ: _____

חתימה:

העתק:

המגדל, רופא וטרינר מטפל, לשכה וטרינרית, מנהל.